

відносин при Раді національної безпеки і оборони України, який 2001 року перетворено в Національний інститут проблем міжнародної безпеки.

С.І. Пирожков був членом Державної комісії з питань реорганізації в галузі науки, Комісії при Президенті України з питань громадянства (1993–1997), Ради для роботи з кадрами при Президенті України (1995–1997). Упродовж 1995–1997 рр. він працював у складі робочих груп щодо розроблення проектів програм діяльності Кабінету Міністрів України, щорічних доповідей Президента України.

С.І. Пирожков — академік-засновник Української академії політичних наук (1993), академік Академії економічних наук (1993), іноземний член Академії суспільних наук (Росія, 2000), член Світової та Європейської асоціації народонаселення (1993), Міжнародної організації з наукового дослідження населення, Міжнародного інституту стратегічних досліджень (Лондон, 1996), почесний професор Пекінського інституту міжнародних порівняльних досліджень (1997).

Науковий доробок С.І. Пирожкова становить більше ніж 330 наукових праць. Він підготував понад 15 докторів і кандидатів наук.

За цикл наукових праць із проблем дослідження трудового потенціалу Сергія Івановича нагороджено премією НАН України ім. М. Тугана-Барановського (1996). За особисті заслуги перед Україною його нагороджено орденом «За заслуги» III ступеня (1998). Він лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2002), заслужений діяч науки і техніки України (2003).

З жовтня 2002 по березень 2007 року С.І. Пирожков працював директором-організатором Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України. Сьогодні він працює на посаді Надзвичайного та Повноважного Посла України в Республіці Молдова.

Наукова громадськість, колеги й друзі вітають Сергія Івановича з ювілеєм, бажають йому довгих років життя, натхненної праці і подальших звершень.

50-річчя члена-кореспондента НАН України В.П. ВИШНЕВСЬКОГО

8 червня виповнилося 50 років відомому економістові членові-кореспондентові НАН України Валентині Павловичу Вишневському.

В.П. Вишневський народився в 1958 р. у м. Суми. У 1980 р. закінчив Харківський інженерно-економічний інститут, отримав диплом із відзнакою і кваліфікацію інженера-економіста. З 1980 р. і до сьогодні він співробітник Інституту економіки про-

мисловості НАН України (м. Донецьк). У 1987 році Валентин Павлович захистив кандидатську дисертацію на тему «Економічні методи використання резервів прискорення технічного переозброєння виробництва (на прикладі металургійних підприємств УРСР)», а в 1998 р. — докторську дисертацію на тему «Методологічні основи вдосконалення оподаткування підприємств».

В.П. Вишневський — визнаний в Україні вчений, засновник школи у сфері оподаткування і фінансів підприємств. Починаючи з 1991 року, він був керівником 6 науково-дослідних тем із проблем оподаткування, місцевих фінансів, фінансового регулювання виробничого потенціалу, які виконували в Інституті економіки промисловості НАН України.

За результатами наукових досліджень Валентин Павлович розробив наукову концепцію фінансового механізму регулювання виробничого потенціалу, концепцію оподаткування підприємств, що створює передумови для формування податкового режиму, сприятливого стосовно вітчизняного товаровиробника; обґрунтував систему принципів оподаткування, що відповідає інституційним особливостям етапу ринкової трансформації економіки; запропонував науково-методичні рекомендації щодо вдосконалення складу, структури і механізму обчислення податків, сплачуваних підприємствами, бухгалтерського обліку фінансових результатів господарської діяльності.

Під його керівництвом та за безпосередньої участі разом із фахівцями з математики та програмного забезпечення сформовано і реалізовано на ПЕОМ комплекс економіко-математичних моделей якісного та кількісного оцінення впливу:

— окремих податків (на прибуток, ПДВ, обов'язкових відрахувань на соціальне страхування) та їх сукупності на діяльність промислових підприємств у динаміці (1998 р.);

— податкових режимів, застосовуваних різними податковими юрисдикціями, на напрямки міжнародної міграції капіталу і прями іноземні інвестиції (2002 р.);

— ПДВ на національне виробництво, споживання, заощадження і доходи бюджету, який визначають на основі функціонування трьох взаємопов'язаних секторів — домогосподарств, виробничого і суспільного (2004 р.);

— податків, сплачуваних комерційними банками, що виступають фінансовими посередниками між кінцевими інвесторами і підприємствами реального сектора економіки (2005 р.).

У результаті дослідження лаферової проблематики В.П. Вишневський визначив загальну умову, за якої зменшення ставки податку на прибуток підприємств не спричиняє скорочення доходів бюджету.

На основі використання економіко-математичних методів і виконаних обчислювальних експериментів обґрунтовано доцільність стратегічної орієнтації податкової політики України на двоїсту систему оподаткування доходів, що передбачає оподаткування прибутку підприємств і процентних доходів фізичних осіб за зниженими плоскими ставками.

Виявлено вплив податків на масштаби тіньової економіки та обґрунтовано шляхи її зменшення. Досліджено вплив на рішення платників податків про ухилення від таких чинників, як середня ставка податку; розмір штрафних санкцій; вірогідність виявлення факту ухилення; комісійні, які сплачують посередникам у разі ухилення від сплати податків; трансакційні витрати ухилення. Обґрунтовано, що в типових для пострадянських країн умовах нерозвинених демократичних інститутів і корупції рівень податків не є головним чинником, що впливає на масштаби ухилення від їх сплати.

Як фахівець із питань фінансів і оподаткування, Валентин Павлович брав участь у діяльності: Комісії з питань економічної реформи і управління народним господарством Верховної Ради України; робочої групи для вивчення впливу податкової системи на господарську діяльність підприємств і організацій та підготовки проєктів щодо лібералізації податкового законодавства; робочої групи з питань розвитку системи податків як основи зміцнення дер-

жавних фінансів і піднесення національної економіки; спеціальної комісії у справах перевірки додержання законодавства з питань адміністрування і відшкодування податку на додану вартість; регіонального комітету з упровадження проектів і програм ДПА в Донецькій області.

Результати наукових досліджень ученого були використані в законотворчій діяльності (під час розроблення Законів України «Про систему оподаткування», «Про оподаткування прибутку підприємств», «Про податок на додану вартість», «Про місцеві податки і збори» та ін.), під час створення Концепції державної промислової політики України, Концепції організаційно-економічного механізму стабілізації промислового виробництва, Програми науково-технічного розвитку Донецької області до 2020 р. Їх (результати) застосовують у практичній діяльності промислових підприємств.

За результатами наукової роботи В.П. Вишневський опублікував понад 70 наукових праць, у тому числі 3 монографії та 5 у співавторстві, статті у відомих українських і російських журналах «Економіка України», «Вопросы экономики», «Мировая экономика и международные отношения». Він член редколегій журналів «Економіка промисловості», «Економічний вісник національного гірничого університету», член спеціалізованих учених рад для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня

доктора економічних наук в Інституті економіки промисловості НАН України та в Інституті економіко-правових досліджень НАН України.

Валентин Павлович веде плідну роботу з підготовки наукових кадрів. Під його керівництвом захищено докторську та 5 кандидатських дисертацій. Учений бере активну участь у роботі вищої школи: він завідувач кафедри фінансів і банківської справи Донецького національного технічного і професор Донецького національного університетів. В.П. Вишневський підтримує тісні наукові зв'язки з фахівцями-фінансистами інститутів НАН України, МОН України, Міністерства фінансів України, Державної податкової адміністрації України.

За цикл робіт «Теоретичні основи і методичне забезпечення формування ефективного механізму розподілу прибутку» учений нагороджений медаллю НАН України з премією для молодих учених (1991 р.), за монографію «Уход от уплаты налогов: теория и практика» (у співавторстві з А. Веткіним) – дипломом III ступеня всеукраїнського конкурсу наукових монографій, присвяченого пам'яті М. Тугана-Барановського (2004 р.).

Наукова громадськість, колеги та учні щиро вітають Валентина Павловича з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, творчого довголіття та нових успіхів задля добра Вітчизни.